

Bir kısım ithal eşyalarından alınmakta olan Hazine hissesinin kaldırılması hakkında kanun lâyihası ve Ticaret, Gümrük ve İnhisarlar, Maliye ve Bütçe encümenleri mazbataları (1/274)

T. C.
Başvekâlet
Tetkik Dairesi
Kanunlar ve Kararlar
Sayı: 71 - 815/3196

28 . XI . 1958

Türkiye Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

Maliye Vekâletince hazırlanan ve Yüksek Meclise takdimi İcra Vekilleri Heyetince 27.XI.1958 tarihinde kararlaştırılan bir kısım ithal eşyalarından alınmakta olan Hazine hissesinin kaldırılması hakkındaki kanun lâyihasının esbabı mucibesıyla birlikte sunulduğunu saygılarımla arz ederim.

Başvekil
A. Menderes

ESBABI MUCİBE

Yüksek malûmları olduğu veçhile, 6933 sayılı Kanuna istinaden 1 . III . 1957 tarihinden beri bir kısım ithalâtta, nispeti umumiyetle % 40 a varan Hazine hissesi alınmaktadır. Mezkûr kanunun esbabı mucibesinde de açıklandığı veçhile Hazine hissesinin ihdasını gerektiren sebepler ezeümle, o zamanki şartlar içinde, ithalât mallarının, ithalâtçılarına sağladığı menfaatin memleketin iktisadi durumunun haklı gösterdiği bir seviyede tutulması ve yeni gelir kaynakları ihtiyacı idi.

Bilindiği gibi mezkûr kanunun yürürlüğe girdiği tarihten bu yana geçen iki yıla yakın bir süre içinde Hükümetçe şümüllü iktisadi ve mali tedbirler ittihaz olunmuş, temin olunan mühim dış kredilerin yanı başında döviz alım satımlarına prim tatbiki sistemi kabul olunmuştur. Böylece Hazine Hissesi Kanununun gayelerinden başlıcası, mezkûr prim sistemi sayesinde tahakkuk ettirilmiş olduğu için bu hisse artık fonksiyonunu tamamlamış bir duruma girmiş bulunmaktadır. Filhakika, bu hususu nazarı itibara alan Hükümetiniz, kanunun verdiği yetkiye istinaden 22 . IX . 1958 tarihli bir Kararname ile birçok maddeleri Hazine hissesinden **muaf tutmuştur.**

Diğer taraftan yeni primli kurların tatbiki dolayısıyla ithalle ilgili vergilerimizden sağlanacak varidatın, Hazine hissesinin, akar yakıtlar haric olmak üzere, tamamen kaldırılmasının bütçede yaratacağı boşluğu dolduracağı anlaşılmıştır.

Bu suretle elde olunan imkânlar sayesinde ve Hazine hissesinin tamamen kaldırılması suretiyle ithal edilen hammadde, istihsal ve istihlâk maddeleri fiyatlarının indirilmesi memleket menfaatlerine uygun mütalâa edildiğinden işbu kanun lâyihası hazırlanmıştır.

Bilindiği üzere, akar yakıtlardan alınan Gümrük ve Gider Vergileri gibi bu maddeye ait Hazine hissesinin de spesifik bir karakterde olması yani ithal kıymeti yerine sıklet esasından alınmakta bulunması dolayısıyla prim tatbikinden dolayı akar yakıt vergilerinde bir artış olmamıştır.

Esasen memleketimizdeki akar yakıt satış fiyatları diğer memleketlere nazaran düşük olduğundan, akar yakıtlardan Hazine hissesi alınmasına devam edilmesinin uygun olacağı kanaatine varılmıştır.

Lâihanın birinci maddesinde; 6933 sayılı Kanuna bağlı listede yazılı eşyalardan alınmakta olan Hazine hissesinin, Gümrük Giriş Tarife Cetvelinin 25, 40, 44, 68, 69, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 81, 82, 83, 84, 85, 86 ve 87 nei fasıllarında yazılı eşyadan kaldırıldığı, yani zikri geçen fasıllara giren eşyanın ithalinden artık Hazine hissesi alınmayacağı; ancak aynı tarifenin 27 nei faslının 10 numarasının a, b ve c fıkralarında yazılı akar yakıtlardan Hazine hissesi alınmasına devam olunacağı tesbit edilmiş bulunmaktadır.

İkinci maddeye, kanunun yürürlüğe girdiği tarihte, henüz fiilen ithal edilmemiş olan eşyalardan Hazine hissesi alınmayacağı, buna mukabil, tahakkuk ettiği halde muhtelif sebeplerle tahsil edilemeyen Hazine hisselerinin tahsiline devam olunacağı hakkında hüküm konulmuştur.

Üçüncü maddede meriyet hükmü; dördüncü maddede ise kanunun hükümlerini icraya yetkili merci gösterilmiştir.

Ticaret Encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Ticaret Encümeni
Esas No. 1/274
Karar No. 6

8 . XII . 1958

Yüksek Reisliğe

Maliye Vekâletince hazırlanan ve Yüksek Meclise takdimi İcra Vekilleri Heyetince kararlaştırılan bir kısım ithal eşyalarından alınmakta olan Hazine hissesinin kaldırılması hakkındaki kanun lâihası; encümenimizce takdimen ve müstacelen görüşülmesine ittifakla karar ve rilmek suretiyle gündeme alındı.

Mezkûr kanun lâihası, ilgili hükümet temsilcisinin de iştirakiyle tetkik ve müzakere edildi. Gerek esbabı mucibe ve gerekse hükümet temsilcilerinin izahatları dinlendikten sonra maddelerin müzakeresine geçildi.

Lâihanın 1 nei maddesi uzun müzakerelerden sonra ekseriyetle; diğer maddeleri ise ittifakla kabul edildi.

Havalesi gereğince Gümrük ve İnhisarlar Encümenine tevdi edilmek üzere Yüksek Riyasete saygı ile sunulur.

Ticaret Encümeni

Reisi
Konya
N. Tahralı

Bu mazbata Muharriri ve
Kâtip
Konya
M. Güzelkılınç

Afyon K.
M. Öztürk

Antalya
M. Ak

Çankırı
1 nei maddeye muhalifim
K. Tabak
Erzincan

Birinci maddeye muhalifim
N. Yıldırım

Kastamonu
Z. C. Bakıçelebioğlu

Ordu
1 nei maddeye muhalifim
M. Tekin

Trabzon
1 nei maddeye muhalifim
F. Karanis

Zonguldak
T. Öktem

Ankara
Birinci maddeye akar yakıtlarda kaldırılması hükmünün ibaresine taraftarım.

H. O. Bekata
Antalya
İ. Subaşı

İmzada bulunamadı
Çorum

1 nei maddeye muhalifim
F. Hacirecepoğlu
İzmir

N. İncekara

Malatya
1 nei maddeye muhalifim
K. Sürenkök
Tekirdağ

İ. Özdoğuran

Yozgad
N. Tanıl

Gümrük ve İnhisarlar Encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Gümrük ve İnhisarlar Encümeni

Esas No. 1/274

Karar No. 4

11 . XII . 1958

Yüksek Reisliğe

Bir kısım ithal eşyalarından alınmakta olan Hazine hissesinin kaldırılması hakkındaki kanun lâyihası; encümenimizde alâkalı hükümet temsilcilerinin de huzurlarıyla ve takdimen ve müstacelen görüşülmesi kararıyla tetkik ve müzakere olundu :

Kanun lâyihasının esbabı mucibesinde zikredilen hususlar umumiyetle yerinde görülerek 1 nci maddedeki (Gümrük giriş tarife cetvelinin 27-10 fasıl numarasında) ifadesi : (27-10 tarife pozisyonunda) olarak tadilen ekseriyetle;

2 nci madde aynen kabul edilerek, ancak, bu maddenin 1 nci fıkrasındaki fiilen ithal edilmemiş bulunan eşyadan Hazine hissesi alınmaz tâbiri; Gümrüğe gelmiş olup da vergi ve resimleri tahsil veya tecil edilmiş olsa dahi henüz gümrük ambar, sundurma, antrepo ve gümrükçe konulmasına müsaade olunan mahallerden çekilmemiş eşyaya şâmil bulunduğu tanzimi ile;

Ve diğer maddeler de mevcudun ittifakiyle aynen kabul edilmiştir.

Havalesi gereğince Maliye Encümenine tevdi edilmek üzere Yüksek Riyasete saygı ile sunulur.

Gümrük ve İnhisarlar
Encümeni

Reisi

Yozgad

N. Tanıl

Adıyaman

A. Yaşar

Kars

(Akar yakıtlardan Hazine hissesinin kaldırılmasına taraftarım.)

K. Güven

Samsun

Ö. Güriş

Samsun

F. Şen

Tekirdağ

A. Çakır

M. M.

Kocaeli

S. Yalım

Antalya

Y. Yazıcı

Muğla

T. Topaloğlu

Maliye Encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Maliye Encümeni

Esas No : 1/274

Karar No : 5

12 . XII . 1958

Yüksek Reisliğe

Bir kısım ithal eşyalarından alınmakta olan Hazine Hisselinin kaldırılması hakkındaki kanun lâyihası; encümenimizde alâkalı vekâlet temsilcilerinin de huzurlarıyla tetkik ve müzakere olundu :

1. Lâyihanın 1 nci maddesi esas itibarıyla yerinde görülmüş ve şu kadar ki daha ziyade fakir halkın ve köylünün istihlâk ettiği gaz yağından Hazine Hisselinin alınmasına devam edilmesi münasip görülmediğinden, gaz yağından da mezkûr hissenin kaldırılmasını temin

için adigeçen madde tadilen tanzim ve kabul edilmiştir.

2. Lâyihanın 2 nci maddesinin 1 nci fıkrasında «Hazine Hissesi mükellefiyetinden hariç bırakılmış olup da işbu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte henüz fiilen ithal edilmemiş bulunan eşyalardan Hazine Hissesi alınmayacağı» tasrih edilmiş olduğuna göre, fiilen ithal edilmemiş olan mallar için Hazine Hissesi namıyla yatırılmış olan paraların iadesi pek tabii bulunduğu cihetle bu noktanın mazbatamızda tasri-

hi ile iktifa edilerek başka hüküm vaz ve tedvinine lüzum görülmemiştir.

3. Lâyihanın diğer maddeleri aynen kabul edilmiştir.

Havalesi gereğince Bütçe Encümenine tevdi edilmek üzere Yüksek Riyasete sunulur.

Maliye Encümeni

Reisi	M. M.
Bursa	Bursa
K. Yılmaz	M. Kayalar

Kâtip	Amasya	Erzincan
Manisa	H. Koray	C. İşık
S. Akdağ	Kars	Kırklareli
Gümüşane	O. Yeltekin	A. Sakman
A. Karaman	Konya	Malatya
H. Â. Keymen	Akar yakıtlarda kaldırılmamasına taraftarım.	
	M. Z. Tulunay	
Samsun	Tokad	Zonguldak
A. Saraoğlu	A. İspirli	A. Akın

Bütçe Encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Bütçe Encümeni

Esas No : 1/274

Karar No : 16

19 . XII . 1958

Yüksek Reisliğe

Bir kısım eşyalardan alınmakta olan Hazine Hisselinin kaldırılması hakkında Maliye Vekâletince hazırlanan ve Yüksek Meclise arzı İcra Vekilleri Heyetince kararlaştırılıp Başvekâletin 28 . XI . 1958 tarihli ve 71 - 815/3190 numaralı tezkeresi ile gönderilen kanun lâyihası, Ticaret, Gümrük ve İnhisarlar ve Maliye encümenleri mazbataları ile birlikte encümenimize havale edilmiş olmakla Maliye Vekâleti Varidat Umum Müdürü hazır olduğu halde tetkik ve müzakere edildi.

Kanun lâyihası, gerekçesinde mufassalan arz ve izah edilen mucip sebeplere istinaden bir kısım ithalâta tahsis olunan dövizler dolayısıyla alınacak Hazine Hissesi hakkındaki 6933 sayılı Kanuna istinaden bu kanuna merbut listede müfredatı yazılı bulunan eşyadan, akar yakıtlar hariç, Hazine Hisselinin kaldırılmasını istihdaf etmektedir.

6933 sayılı Kanununun meriyetinden sonra Hükümetçe ittihaz olunan malî ve iktisadi tedabir, temin edilen dış kredilerin yanıbaşında döviz alım ve satımında prim sisteminin kabulü sayesinde elde edilen gelirler ile ithalle ilgili vergilerden sağlanacak varidatın, Hazine Hisselinin akar yakıtlar hariç olmak üzere tamamen kaldırılmasının bütçede yaratacağı boşluğu dolduracağı ve Hazine Hisselinin kaldırılması su-

retiyle ithal edilen ham madde, istihsal ve istihlâk maddeleri fiyatlarında kaldırılan Hazine Hissesiyle mütenasip bir hafifleme hâsıl olacağı ve esasen bu sebeple mezkûr kanunun birinci maddesinin 2 nci fıkrasında munderic İcra Vekilleri Heyetine verilen salâhiyete istinaden 22 . 9 . 1958 tarihinde ısdar olunan bir kararname ile birçok maddelerin Hazine Hissesinden muaf tutulduğu hakkında verilen izahat ve bu hususta cereyan eden müzakerelerden sonra lâyihanın sevkini mucip sebepler encümenimizce de yerinde mütalâa edilerek maddelerin müzakeresine geçilmiştir.

Bu suretle akar yakıtı inhisar eden Hazine hisselinin kanuna ilişik listede sipesifik esasa göre tâyin ve tesbit edilen 5 - 10 ve 15 kurşluk miktarlarında primli ithal maliyetinin artmasından mütevellit hiçbir tezaüdüün bahis mevzuu olamayacağı ayrıca tesbit edildikten sonra Gümrük ve İnhisarlar Encümeninin tadilen kabul etmiş olduğu birinci madde ile lâyihanın mütaakıp maddeleri Hükümetin teklifi ve hile encümenimizce aynen kabul edilmiştir.

Lâyihanın ikineci maddesi ile bu kanunun neşri tarihinden itibaren meriyeti hakkındaki 3 ncu maddesindeki hükümler muvacehesinde, gümrüklerde bulunan eşyanın gümrüklerden çekilmesi hakkında ısdar olunan 1191 sayılı Kararda tesbit

edilmiş olan 25 Aralık 1958 tarihinin temdidi encümenimizce temenniye sayan görülmüştür.

Kanun lâyihası, Umumi Heyetin tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Reis	Reisvekili	Mazbata M.
Balıkesir	Muğla	İzmir
H. İmre	N. Özsan	B. Bilgin
Kâtip		
Diyarbakır	Afyon K.	Antalya
M. H. Ünal	N. Topcuoğlu	K. Akmanlar
Artvin		Burdur
H. Çeltikçioğlu		F. Çelikkbaş
Çankırı		Çorum
Akar yakıtlardan alınma- sına muhalifim		Y. Gürsel
F. Arkan		
Denizli		Diyarbakır
A. R. Karaca		H. Turgut
Erzincan		Eskişehir
Akar yakıtlarla ilgili kıs- mına muhalifim		M. Başkurt
R. Bayındır		
Gazianteb		İsparta
E. Cenani		T. Tağlı
İstanbul		İstanbul
M. Erdener		İ. Sevel
		İmzada bulunamadı

İstanbul
M. Şellefyan

Kastamonu
M. İslâmoğlu

Nevşehir
N. Önder

Ordu
A. Topaloğlu
İmzada bulunamadı
Rize
Söz hakkım mahfuzdur

İ. Akçal
Siird
B. Erden
Trabzon
İ. Şener

İstanbul
Komisyonda izah etti-
ğim esbaptan muhalifim
N. N. Yücel

Kayseri
Komisyonda şifahen arz
ettiğim sebeplerden dola-
yı muhalifim
O. Kavuncu

Ordu
A. H. Onat
İmzada bulunamadı

Rize
H. Agun

Rize
M. Önal

Siird
M. D. Süalp
Van

Petrol üzerindeki mü-
kellefiyetin ipka edilme-
si ve intikal zamanı için
tedbir alınmamış olma-
sından dolayı muhalifim
F. Melen

Yozgad
T. Alpay

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Bir kısım ithal eşyalarından alınmakta olan Hazine hissesinin kaldırılması hakkında kanun lâyihası

MADDE 1. — Bir kısım ithalâta tahsis olunan dövizler dolayısıyla alınacak Hazine hissesi hakkındaki 6933 sayılı Kanuna bağlı listede yazılı eşyalardan alınmakta olan Hazine hissesi (Gümrük giriş tarife cetvelinin 27 - 10 fasıl numarasında yazılı akar yakıtlar haric olmak üzere) kaldırılmıştır.

MADDE 2. — Birinci madde gereğince Hazine hissesi mükellefiyetinden hariç bırakılmış olup da işbu kanunun meriyete girdiği tarihte henüz fiilen ithal edilmemiş bulunan eşyalardan Hazine hissesi alınmaz.

İşbu kanunun meriyete girdiği tarihte tahakkuk etmiş olduğu halde çeşitli sebeplerle henüz tahsil edilmemiş bulunan Hazine hisselerinin tahsiline devam olunur.

MADDE 3. — Bu kanun neşri tarihinde meriyete girer.

MADDE 4. — Bu kanunun hükümlerini İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

27 . XI . 1958

Başvekil A. Menderes	Devlet Vekili
Devlet Vekili A. Aker	Devlet Vekili ve Münakalât V. V. M. Kurbanoğlu
Devlet Vekili ve Çalışma V. V. H. Şaman	Adliye Vekili E. Budakoğlu
Millî Müdafaa Vekili E. Menderes	Dahiliye Vekili ve Hariciye V. V. N. Gedik
Hariciye Vekili	Maliye Vekili H. Polatkan

GÜMRÜK VE İNHİSARLAR ENCÜMENİNİN
TADİLİ

Bir kısım ithal eşyalarından alınmakta olan Hazine hissesinin kaldırılması hakkında Kanun

MADDE 1. — Bir kısım ithalâta tahsis olunan dövizler dolayısıyla alınacak Hazine hissesi hakkındaki 6933 sayılı Kanuna bağlı listede yazılı eşyalardan alınmakta olan Hazine hissesi (Gümrük giriş tarife cetvelinin 27 - 10 tarife pozisyonunda yazılı akar yakıtlar haric olmak üzere) kaldırılmıştır.

MADDE 2. — Lâyihanın 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Lâyihanın 3 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 4. — Lâyihanın 4 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Maarif Vekili C. Yardımcı	Nafia Vekili T. İleri
Ticaret Vekili H. Erkmen	Sih. ve İç. Mua. Vekili Dr. L. Kırdar
Güm. ve İnh. Vekili H. Hüsman	Ziraat Vekili N. Ökmen
Münakalât Vekili	Çalışma Vekili
Sanayi Vekili	Bas. - Yay. ve Turz. Vekili S. Somuncuoğlu
İmar ve İskân Vekili M. Berk	Koordinasyon Vekili ve Sanayi V. V. S. Ataman

MALİYE ENCÜMENİNİN TADİLİ

Bir kısım ithal eşyalarından alınmakta olan Hazine hissesinin kaldırılması hakkında Kanun

MADDE 1. — Bir kısım ithalâta tahsis olunan dövizler dolayısıyla alınacak Hazine hissesi hakkındaki 28 Şubat 1957 tarih ve 6933 sayılı Kanuna bağlı listede yazılı eşyalardan alınmakta olan Hazine hissesi (Gümrük giriş tarife cetvelinin 27.10 tarife pozisyonunda yazılı - gaz yağından maada akar yakıtlar harciolmak üzere) kaldırılmıştır.

MADDE 2. — Lâyihanın ikinci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Lâyihanın üçüncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 4. — Lâyihanın dördüncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

BÜTÇE ENCÜMENİNİN TADİLİ

Bir kısım ithal eşyalarından alınmakta olan Hazine hissesinin kaldırılması hakkında kanun lâyihası

MADDE 1. — Gümrük ve Inhisarlar Encümeninin 1 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Hükümetin 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Hükümetin 3 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 4. — Hükümetin 4 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.